Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

11 päivänä tammikuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa — Puitepäätös 2008/909/YOS — 7 artikla — Kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys — 9 artikla — Tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet, jotka perustuvat kaksoisrangaistavuuden puuttumiseen — Täytäntöönpanovaltion kansalainen, joka on tuomittu tuomion antaneessa valtiossa viranomaisen päätöksen noudattamatta jättämisestä

Asiassa C-289/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Krajský súd v Prešove (Prešovin alueellinen tuomioistuin, Slovakia) on esittänyt 3.6.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.6.2015, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Jozef Grundza,

Krajská prokuratúra Prešovin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça sekä tuomarit M. Berger (esittelevä tuomari), A. Borg Barthet, E. Levits ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.5.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vláčil,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Slovakian hallitus, asiamiehenään B. Ricziová,

— Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk, L. Swedenborg, C. Meyer-Seitz, U. Persson, E. Karlsson ja N. Otte Widgren,

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

— Euroopan komissio, asiamiehinään W. Bogensberger, J. Javorský ja S. Gruenheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS (EUVL L 327, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24; jäljempänä puitepäätös 2008/909), 7 artiklan 3 kohdan ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyssä, joka koskee rikosasiassa annetun tuomion tunnustamista ja tšekkiläisen tuomioistuimen Jozef Grundzalle määräämän vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa Slovakiassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Puitepäätöksen 2008/909 johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Prosessuaaliset oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä ovat ratkaisevassa asemassa pyrittäessä varmistamaan jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus oikeudellisessa yhteistyössä. Jäsenvaltioiden välisten suhteiden perustana on erityinen keskinäinen luottamus muiden jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin, minkä ansiosta täytäntöönpanovaltio voi tunnustaa tuomion antaneen valtion viranomaisten tekemät päätökset. Sen vuoksi olisi kehitettävä edelleen yhteistyötä, josta määrätään rikostuomioiden täytäntöönpanoa koskevissa Euroopan neuvoston välineissä, erityisesti silloin, kun unionin kansalaisille on määrätty rikostuomio, joka käsittää vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen sisältävän toimenpiteen toisessa jäsenvaltiossa. – –”

4 Puitepäätöksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Tarkoitus ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön.

– –

3. Tätä puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan tässä puitepäätöksessä tarkoitettuun tuomioiden tunnustamiseen ja rangaistusten täytäntöönpanoon. – –

– – ”

5 Puitepäätöksen 2008/909 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Kaksoisrangaistavuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavien rikosten, sellaisina kuin ne määritellään tuomion antaneen valtion lainsäädännössä, jos niistä voi tuomion antaneessa valtiossa seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta, johdosta annettu tuomio on tunnustettava ja määrätty rangaistus on pantava täytäntöön tämän puitepäätöksen mukaisesti ilman, että teon kaksoisrangaistavuus tutkitaan:

— rikollisjärjestöön osallistuminen,

— terrorismi,

— ihmiskauppa,

— lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,

— huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,

— aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,

— lahjonta,

— petos, – –

— rahanpesu,

— rahan – – väärentäminen,

— tietoverkkorikollisuus,

— ympäristörikollisuus, – –

— laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,

— tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,

— ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,

— ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,

— rasismi ja muukalaisviha,

— järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,

— kulttuuriomaisuuden – – laiton kauppa,

— petollinen menettely,

— ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,

— tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen,

— hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti näillä väärennöksillä,

— maksuvälineväärennykset,

— hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,

— ydinaineiden ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,

— varastettujen ajoneuvojen kauppa,

— raiskaus,

— murhapoltto,

— kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,

— ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,

— tuhotyö.

– –

3. Muiden kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että tuomio liittyy tekoihin, jotka myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti katsotaan rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta.

4. Kukin jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle antamassaan ilmoituksessa, ettei se aio soveltaa 1 kohtaa. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tällaiset julistukset tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

6 Puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan, jonka otsikko on ”Tuomion tunnustaminen ja rangaistuksen täytäntöönpano”, 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tunnustettava – – lähetetty tuomio ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, jollei se päätä vedota johonkin 9 artiklassa säädettyyn perusteeseen kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.”

7 Puitepäätöksen 2008/909 9 artiklan, jonka otsikko on ”Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle”, 1 kohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tuomiota ja panemasta rangaistusta täytäntöön, jos

– –

d) tuomio liittyy 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja, jos täytäntöönpanovaltio on tehnyt 7 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen, 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tekoihin, jotka eivät täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi rikoksia. Vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta tuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö;”

Slovakian oikeus

8 Slovakia saattoi puitepäätöksen 2008/909 osaksi kansallista oikeusjärjestystään Euroopan unionissa vapausrangaistuksen määräämisestä annettujen rikostuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetulla lailla nro 549/2011 (zákon č. 549/2011 o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii), sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 344/2012 (jäljempänä laki nro 549/2011).

9 Lain nro 549/2011 4 §:llä saatetaan puitepäätöksen 2008/909 7 artikla ja lain 16 §:llä puitepäätöksen 9 artikla osaksi Slovakian oikeutta.

10 Lain nro 549/2011 4 §:n 1 momentin, joka vastaa puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohtaa, mukaan ”tuomio on mahdollista tunnustaa ja panna täytäntöön Slovakian tasavallassa, jos teko, josta tuomio on annettu, on rikos myös Slovakian oikeusjärjestyksen perusteella – –”.

11 Lain nro 549/2011 4 §:n 2 momentissa, jolla saatetaan puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohta osaksi Slovakian oikeutta, säädetään, että silloin kun pyydetään sellaiseen rikokseen liittyvän tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa, josta tuomion antaneessa valtiossa on mahdollista määrätä vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus ja jonka tuomion antaneen valtion tuomioistuin ilmoittaa kyseistä tuomiota koskevassa todistuksessa olevan luokiteltavissa yhteen tai useampaan 4 §:n 3 momentissa mainituista rikosten ryhmistä, asiaa käsittelevä tuomioistuin ei tarkista kaksoisrangaistavuutta.

12 Ennakkoratkaisupyynnössä täsmennetään, että lain nro 549/2011 4 §:n 3 momentissa mainitut rikosryhmät vastaavat puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 1 kohdassa mainittuja rikoksia.

13 Lain nro 549/2011 16 §:n 1 momentin b kohdassa, joka vastaa puitepäätöksen 2008/909 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa, säädetään, että ”tuomioistuin kieltäytyy tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jos teot, joista tuomio on annettu, eivät ole rikoksia Slovakian tasavallan oikeusjärjestyksessä eikä kyseessä ole 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu menettely”. Siinä säädetään kuitenkin, että ”vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta tuomion täytäntöönpanosta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että Slovakian tasavallan lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö”.

14 Slovakian rikoslain (zákon 300/2005 Z.z., Trestný zákon) 348 §:n 1 momentin d kohdan mukaan ”henkilö, joka estää tuomioistuimen ratkaisun tai muun viranomaisen päätöksen täytäntöönpanon tai vaikeuttaa sitä merkittävästi harjoittamalla toimintaa, joka on häneltä kielletty tuomioistuinratkaisulla tai muun valtion elimen päätöksellä, määrätään enintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen”.

Tšekin oikeus

15 Tšekin rikoslain nro 40/2009 (zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník) 337 §:n 1 momentin a alakohdan mukaan ”henkilö, joka estää tuomioistuimen ratkaisun tai muun viranomaisen päätöksen täytäntöönpanon tai vaikeuttaa sitä merkittävästi harjoittamalla toimintaa, joka on häneltä kielletty tällaisella ratkaisulla tai päätöksellä, taikka jolta on peruutettu vastaava lupa tai joka on menettänyt tällaisen luvan jonkin muun oikeussäännön perusteella, määrätään enintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

16 Okresní soud v Chebu (Chebin alueellinen tuomioistuin, Tšekki) tuomitsi 3.10.2014 Slovakian kansalaisen Jozef Grundzan 15 kuukauden yhteiseen vankeusrangaistukseen murtovarkaudesta ja viranomaispäätöksen täytäntöönpanon estämisestä eli väliaikaisen ajokiellon, jonka Magistrát mesta Přerov (Přerovin kunta, Tšekki) oli määrännyt hänelle 12.2.2014, rikkomisesta.

17 Tämä 3.10.2014 annettu tuomio, johon oli liitetty puitepäätöksen 2008/909 liitteessä 1 mainittu todistus, lähetettiin Krajský súd v Prešoveen (Prešovin alueellinen tuomioistuin, Slovakia) tuomion tunnustamista ja kyseisen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten Slovakiassa.

18 Kyseinen tuomioistuin täsmentää ennakkoratkaisupyynnössään, että tuomion antaneen valtion eli Tšekin tuomioistuin ei ole pitänyt pääasiassa kyseessä olevia rikoksia puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdassa lueteltuina rikoksina, joten 15 kuukauden yhteinen vankeusrangaistus edellyttää sitä, että 3.10.2014 annetussa tuomiossa tarkoitetut teot ovat rikoksia myös Slovakian lainsäädännön mukaan.

19 Mainittu tuomioistuin esittää kuitenkin epäilyjä siitä, täyttyykö kaksoisrangaistavuuden edellytys siltä osin kuin on kyse ”viranomaispäätöksen täytäntöönpanon estämiseen liittyvästä rikoksesta”.

20 Tästä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Slovakian rikoslain 348 §:n 1 momentin d kohta, joka koskee viranomaispäätöksen täytäntöönpanon estämistä koskevaa rikosta, koskee ainoastaan ”slovakialaisten” tuomioistuinten tai muiden elinten ratkaisuja, jotka voidaan panna täytäntöön ”Slovakian alueella”.

21 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan sen teon, josta Grundza on tuomittu Tšekissä, arvioinnista käy ilmi konkreettisesti, että kysymys ei ole Slovakian rikoslain 348 §:n 1 momentin d kohdassa tarkoitetusta ”rikoksesta”, koska tämä teko ei täytä tässä säännöksessä tarkoitetun viranomaispäätöksen täytäntöönpanon estämistä koskevan rikoksen tunnusmerkistöä. Grundza on nimittäin tuomittu Tšekin tasavallan elimen sellaisen ratkaisun täytäntöönpanon estämisestä, jolla on vaikutuksia vain tämän jäsenvaltion alueella.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös sitä, että kun otetaan huomioon puitepäätöksen 2008/909 tavoite eli tuomitun sosiaalinen kuntoutus erityisesti kehittämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa tuomion antaneen valtion oikeusjärjestyksen suojaamaa intressiä on loukattu, onko kaksoisrangaistavuus tutkittava abstraktisti eli ikään kuin täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen suojaamaa etua olisi loukattu.

23 Näissä olosuhteissa Krajský súd v Prešove on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko puitepäätöksen [2008/909] 7 artiklan 3 kohtaa ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että kaksoisrangaistavuutta koskevan edellytyksen on katsottava täyttyvän vain, jos teot, joihin tunnustettava tuomio liittyy, ovat tapauksen konkreettisen arvioinnin perusteella (in concreto) rikoksia (riippumatta niiden tunnusmerkistöstä tai niiden nimikkeestä) myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä, vai riittääkö tämän edellytyksen täyttymiseksi se, että teko on yleisesti (in abstracto) rikos myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään, onko puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohtaa ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys täyttyy pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tuomion tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa pyydetään sellaisten tekojen osalta, jotka on tuomion antaneessa valtiossa luokiteltu ”tuomion antaneessa valtiossa tapahtunutta viranomaispäätöksen täytäntöönpanon estämistä koskevaksi rikokseksi” ja jotka ovat samalla tavalla luokiteltuja rikoksia täytäntöönpanovaltiossa, mutta jossa viimeksi mainitun valtion lainsäädännössä tällaiseksi rikokseksi luokittelun edellytyksenä on se, että viranomaispäätöksen on antanut jokin sen alueella toimivista viranomaisista.

25 Aluksi on todettava, että jotta tähän kysymykseen voidaan antaa hyödyllinen vastaus, ei ole tarkoituksenmukaista perustaa arviointia kaksoisrangaistavuutta koskevan edellytyksen konkreettista tai abstraktia arviointia koskeviin käsitteisiin.

26 Tästä on todettava ensinnäkin, että puitepäätöksessä 2008/909, joka on yhdenmukaistamisen vähimmäistason väline, ja erityisesti sen kaksoisrangaistavuutta koskevassa 7 artiklassa ei mainita näitä käsitteitä.

27 Toiseksi on todettava, kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 26 kohdassa, että jäsenvaltioilla on eri käsitys kyseisten käsitteiden täsmällisestä merkityksestä kaksoisrangaistavuuden kannalta.

28 Lisäksi näin uudelleen muotoiltuun kysymykseen vastattaessa on huomautettava, että puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan muiden kuin 7 artiklan 1 kohdassa mainittujen 32 rikoksen osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että tuomio liittyy tekoihin, jotka katsotaan myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta. Toisin sanoen täytäntöönpanovaltio voi tämän säännöksen perusteella asettaa tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys täyttyy.

29 Vastaavasti puitepäätöksen 9 artiklan, joka koskee perusteita tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle, 1 kohdan d alakohdassa säädetään täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuudesta kieltäytyä tunnustamasta tuomion antaneessa valtiossa julistettua tuomiota ja panemasta samassa valtiossa määrättyä rangaistusta täytäntöön, jos kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys ei täyty.

30 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että täytäntöönpanovaltion eli Tšekin toimivaltainen viranomainen ei ole pitänyt tekoja, joista Grundza on tuomittu, ja erityisesti viranomaisen päätöksen täytäntöönpanon estämistä puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvina rikoksina.

31 Näin ollen puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti 3.10.2014 annetun tuomion tunnustaminen ja 15 kuukauden yhteisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpano edellyttävät sitä, että Slovakian toimivaltainen viranomainen toteaa, että tuomion perustana oleva teko on rikos myös Slovakian oikeusjärjestyksen perusteella, riippumatta sen tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta tuomion antaneessa valtiossa.

32 Tämän jälkeen on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 16.7.2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 35 kohta ja tuomio 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, 31 kohta).

33 Ensinnäkin puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohdan sanamuodosta on huomautettava, että kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa, tässä säännöksessä määritellään kaksoisrangaistavuuden arvioinnin laajuus niin, että siinä edellytetään, että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tarkistaa, katsotaanko kyseiset teot ”myös” täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti ”rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta”.

34 Kuten kyseisen 7 artiklan 3 kohdan sanamuodostakin käy ilmi, kaksoisrangaistavuuden arvioinnin kannalta välttämätön ja riittävä edellytys on se, että tuomion antaneessa valtiossa annettuun langettavaan tuomioon johtanut teko on rikos myös täytäntöönpanovaltiossa. Näin ollen ei siis edellytetä, että rikostunnusmerkistöt ovat samanlaiset näissä kahdessa valtiossa.

35 Tätä tulkintaa tukee sanamuoto, jonka mukaan teot katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti rikoksiksi ”niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta” ja josta käy selvästi ilmi, kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 48 ja 49 kohdassa, ettei tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion lainsäädännöissä määriteltyjen rikoksen tunnusmerkistöjen eikä rikokselle kansallisissa oikeusjärjestyksissä vahvistettujen rikosnimikkeiden tai -luokitusten ole vastattava toisiaan täydellisesti.

36 Näin ollen tämän säännöksen mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen soveltaa joustavaa lähestymistapaa arvioidessaan kaksoisrangaistavuutta koskevaa edellytystä sekä rikoksen tunnusmerkistön että kuvauksen osalta.

37 Näin ollen puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohdan sanamuodonkin mukaan merkityksellinen seikka kaksoisrangaistavuutta arvioitaessa on yhtäältä rikoksen perustana olevien tosiseikkojen, sellaisina kuin ne käyvät ilmi tuomion antaneessa valtiossa julistetusta tuomiosta, ja toisaalta täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisen rikoksen määritelmän välinen vastaavuus.

38 Edellä esitetystä seuraa, että kaksoisrangaistavuutta arvioitaessa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tutkittava, voiko rikoksen perustana olevista tosiseikoista itsessään, sellaisina kuin ne käyvät ilmi tuomion antaneessa valtiossa toimivaltaisen viranomaisen julistamasta tuomiosta, määrätä täytäntöönpanovaltiossa rikosoikeudellisia seuraamuksia siinä tapauksessa, että tosiseikat olisivat tapahtuneet kyseisen valtion alueella.

39 Toiseksi asiayhteys, johon puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohta ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohta liittyvät, puoltaa myös tällaista kaksoisrangaistavuuden arviointia.

40 Tästä on todettava, että puitepäätöksen 2008/909 26 artiklan nojalla korvataan jäsenvaltioiden välisissä suhteissa useita kansainvälisen oikeuden instrumentteja, jotta voidaan vahvistaa puitepäätöksen johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaisesti yhteistyötä tuomioiden täytäntöönpanossa rikosoikeuden alalla.

41 Toisin kuin kansainvälisen oikeuden välineet puitepäätös 2008/909 perustuu kuitenkin ennen kaikkea vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle, joka kyseisen puitepäätöksen johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen – kun se luetaan SEUT 82 artiklan 1 kohdan valossa – mukaan on rikosasioiden oikeudellisen yhteistyön ”kulmakivi” Euroopan unionissa, ja tämän yhteistyön perustana on mainitun viidennen perustelukappaleen mukaan jäsenvaltioiden erityinen keskinäinen luottamus muiden jäsenvaltioiden oikeudellisiin järjestelmiin (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, 46 ja 47 kohta).

42 Vastavuoroisen tunnustamisen periaate merkitsee puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 1 kohdan nojalla sitä, että täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on pääsääntöisesti tunnustettava lähetetty tuomio ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi.

43 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa, tämä vastavuoroisen tunnustamisen periaate on johtanut muun muassa puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 1 kohdassa olevan luettelon laatimiseen rikoksista, joiden osalta kaksoisrangaistavuuden edellytyksen tutkimisesta on luovuttu.

44 Myös tähän luetteloon kuulumattomista rikoksista on todettava, että tämän puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdassa säädetään ainoastaan täytäntöönpanovaltiolle annetusta mahdollisuudesta asettaa tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys täyttyy.

45 Tässä yhteydessä tämä mahdollisuus antaa jäsenvaltioille – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 68 kohdassa – oikeuden kieltäytyä tunnustamasta tuomio ja olla panematta täytäntöön rangaistus teosta, jota ei jäsenvaltioissa pidetä moraalisesti vääränä ja joka ei siis ole rangaistava teko.

46 Edellä esitetyistä seikoista seuraa, että kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys on poikkeus säännöstä, joka koskee tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon periaatetta. Näin ollen tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevan perusteen, joka perustuu kaksoisrangaistavuuden puuttumiselle puitepäätöksen 2008/909 9 artiklan 1 kohdassa d alakohdassa tarkoitetulla tavalla, soveltamisalaa on tulkittava suppeasti, jotta voidaan rajoittaa tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisiä.

47 Niinpä täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman kaksoisrangaistavuuden arvioinnin, johon tämän puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdassa viitataan, tarkoituksena on tutkia, voisiko rikoksen perustana olevista tosiseikoista itsessään, sellaisina kuin ne käyvät ilmi tuomion antaneessa valtiossa toimivaltaisen viranomaisen julistamasta tuomiosta, määrätä täytäntöönpanovaltiossa rikosoikeudellisia seuraamuksia siinä tapauksessa, että ne olisivat tapahtuneet täytäntöönpanovaltion alueella.

48 Tästä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, että pääasiassa kyseessä oleva rikos koskee tšekkiläisen viranomaispäätöksen rikkomista ja näin ollen Tšekissä suojatun edun loukkaamista, joten kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys ei missään tapauksessa täyty.

49 Kaksoisrangaistavuutta koskevassa arvioinnissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen ei kuitenkaan pidä tutkia sitä, onko tuomion antaneessa valtiossa suojattua etua loukattu, vaan se, olisiko samankaltainen kansallisessa lainsäädännössä suojattu etu siinä tapauksessa, että rikos olisi tapahtunut viranomaisen sijaintijäsenvaltion alueella, katsottu loukatuksi.

50 Kolmanneksi on huomautettava, että puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 1 kohdan mukaan sen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön.

51 Tämän puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan d alakohdan suppea tulkinta myötävaikuttaa tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamisen tavoitteen toteuttamiseen erityisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tämä henkilö on täytäntöönpanovaltion kansalainen.

52 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista käy ilmi, että Tšekin toimivaltainen tuomioistuin on tuominnut Grundzan erityisesti siitä, että tämä on ajanut moottoriajoneuvoa kyseisen jäsenvaltion alueella huolimatta siitä, että on ollut olemassa tämän kieltävä Tšekin viranomaisen päätös.

53 Jotta voidaan arvioida, täyttyykö kaksoisrangaistavuutta koskeva edellytys pääasiassa, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka vastaa langettavan tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, on siis tutkittava, onko niin, että mikäli nämä tosiseikat – eli moottoriajoneuvon ajaminen huolimatta

tällaisen toiminnan kieltävän viranomaispäätöksen olemassaolosta – olisivat tapahtuneet kyseisen tuomioistuimen sijaintijäsenvaltion alueella, niistä olisi voitu määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia tämän valtion kansallisen lainsäädännön perusteella. Mikäli asia on näin, kaksoisrangaistavuutta koskevan edellytyksen on katsottava täyttyvän.

54 Kaiken edellä esitetyn perusteella on esitettyyn kysymykseen vastattava, että puitepäätöksen 2008/909 7 artiklan 3 kohtaa ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että kaksoisrangaistavuutta koskevan edellytyksen on katsottava täyttyvän pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, mikäli rikoksen perustana olevista tosiseikoista, sellaisina kuin ne käyvät ilmi tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen julistamasta tuomiosta, voitaisiin sellaisenaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia myös täytäntöönpanovaltiossa, jos tosiseikat olisivat tapahtuneet täytäntöönpanovaltion alueella.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 7 artiklan 3 kohtaa ja 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että kaksoisrangaistavuutta koskevan edellytyksen on katsottava täyttyvän pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, mikäli rikoksen perustana olevista tosiseikoista, sellaisina kuin ne käyvät ilmi tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen julistamasta tuomiosta, voitaisiin sellaisenaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia myös täytäntöönpanovaltiossa, jos tosiseikat olisivat tapahtuneet täytäntöönpanovaltion alueella.

Allekirjoitukset